eliciatur ex imperio charitatis, juxta verba Jac. I, 12 : *Beatus vir, qui suffert tentationem, quoniam, cum probatus fuerit, accipiet coronam vitæ*, QUAM REPROMISIT DEUS DILIGENTIBUS SE. Talis est etiam sententia S. Thomæ, 1, 2, q. 114, a. 4 (1) Alii tamen, ut innuimus, refragantur (2).

Demum ex parte Dei retribuentis requiritur repromissio. Hinc est, quod in Sacris Litteris vita æterna sub generico promissionis nomine passim designetur. Apostolus enim, Heb. VI, 12, ait : *Fide et patientia hæreditabunt promissiones*; et ibid. X, 36 : *Patientia vobis necessaria est, ut, voluntatem Dei facientes, reportetis promissionem*. Atque id declaravit Tridentina Synodus, sess. VI, cap. XVI; et sane hanc conditionem exposcit ipsa natura mercedis, quæ non redditur nisi ex pacto.

Ad meritum de congruo fallibili omnes recensitæ conditiones requiruntur præter statum gratiæ et promissionem ex parte Dei (3).

CAPUT IV.

DE OBJECTO MERITI.

Duo sunt, quæ cadunt sub meritum, gratia et gloria. De gloria jam ostendimus, eam una cum ejus augmento cadere sub meritum de condigno in homine justo per opera in Deo facta.

Ad gratiam quod spectat, hæc certa sunt :

1° Primam gratiam, actualem nempe, nullo modo cadere sub meritum, ut ex dictis constat adversus Pelagianos ac Semipelagianos (4).

2° Gratiam sanctificantem pariter non cadere sub meritum de condigno, ut superius diximus; cum ex Apostolo, Rom. III, 24, nos simus *justificati gratis per gratiam ipsius*; et aperte idem declaret Tridentinum, sess. VI, cap. VIII.

3° Hominem justum posse promereri de condigno augmentum gratiæ sanctificantis, ut definivit Synodus Tridentina, eadem sess. can. XXXII. Quod si justus potest mereri augmentum gratiæ sanctificantis, hoc ipso per justificationem acquirit jus ad gratias actuales, quæ necessariæ sunt ad opera bona perficienda, ex quibus illud augmentum pendet.

4° Posse hominem peccatorem promereri de congruo infallibili, stante divina promissione (5), primam gratiam sanctificantem per contritionem perfectam et actum dilectionis Dei super omnia tanquam per ultimam dispositionem ad eamdem infallibiliter consequendam, juxta illud quod sæpe retulimus S. Augustini dictum : *Sed nec ipsa remissio peccatorum sine aliquo merito est, si fides hanc impetrat; neque enim nullum est meritum fidei* (1).

Disputatur autem inter theologos : 1° Utrum justus possit mereri sibi veniam post culpam; 2° Utrum sibi præterea possit mereri perseverantiam finalem; 3° Utrum demum justus possit alteri mereri primam gratiam.

Jam vero ad primum quod attinet, certum est de condigno non posse quempiam sibi id promereri, neque etiam quempiam id posse de congruo infallibili, cum nulla habeatur divina promissio, et per peccatum amittatur omne jus ad recuperandam gratiam; an vero id possit justus per meritum de congruo fallabili, communior sententia affirmat cum Bellarmino (2). Videtur certum, posse saltem justum sibi hanc reparationem precibus impetrare ad instar Davidis, qui, Ps. LXX, 9, orabat : *Cum defecerit virtus mea, ne derelinquas me* (3).

Ad alterum eadem fere ratione respondemus, quia nuspiam promittitur justis perseverantia concedenda tanquam merces; quinimo Scripturæ exhortantur fideles, ut cum timore et tremore salutem suam operentur, ut videant, ne cadant, et satagant, ut per bona opera certam suam vocationem et electionem faciant. Id ipsum sancivit Synodus Tridentina, sess. VI, can. XVI, quem superius retulimus. Communis tamen Theologorum doctrina est, posse justum perseverantiam de congruo fallibili mereri, juxta tritum illud Augustini effatum : *Hoc Dei donum suppliciter emereri potest, amitti contumaciter non potest* (4).

Quoad tertium denique inter theologos catholicos convenit, neminem, excepto Christo, posse alteri de condigno promereri primam gratiam; cum hoc munus proprium sit Salvatoris ac Redemptoris nostri, qui semetipsum tradidit pro peccatis nostris. Communis nihilominus sententia Catholicorum est post S. Thomam (5), posse justos alteri obtinere merito de congruo fallibili primam gratiam. Quare S. Jacobus, cap. V, 16, sic fideles hortatur : *Orate pro invicem, ut salvemini*. Nec desunt exempla conversionum, quæ factæ fuerint ad aliorum preces, qualis perhibetur S. Pauli, quem Stephani precibus Patres conversum tradunt, et S. Augustini, quem piis lacrymis S. Monicæ ad meliorem frugem revocatum Ecclesia pro certo sumit.

Hactenus de gratia, de eo nempe cœlesti munere, quo Deus per Christi merita gratia nos prævenit, quo operatur in nobis velle et perficere pro bona voluntate, cui nos libere assentiendo consortes efficimur divinæ ipsius naturæ, ut fructus uberiores in dies emittendo ad futuram gloriam pervenire contendamus, quæ revelabitur in nobis. Quam ut assequamur, a Deo enixe efflagitandum est, ut hac gratia sua semper nos præveniat et sequatur, ac bonis operibus præstet jugiter esse intentos.

(1) *Meritum*, inquit, *vitæ æternæ primo pertinet ad charitatem, ad alias autem virtutes secundario, secundum quod earum actus a charitate imperantur. Similiter etiam manifestum est, quod id, quod ex amore facimus, maxime voluntarie facimus; unde etiam secundum quod ad rationem meriti requiritur, quod sit voluntarium, principaliter meritum charitati attribuitur.*

(2) Vasquez, loc. cit.

(3) Cfr. Bellarm. *De justific.* lib. v, cap. 12, et cap. 14. Cfr. etiam Vasquez, in 3 part. q. 94, art. 1, dub. 4 : *Idem dicimus*, scribit, *meritum de congruo, quod impetratorium opus, impetratorium meritum, quod de congruo dici solet; meritum de congruo illud est, quod impetrat illud, cujus est meritum; meritum congruum in sola impetratione consistit.*

(4) Cfr. præterea S. Thom. 1, 2, q. 114, a. 5.

(5) Cum superius diximus, a Theologis excludi a notione meriti de congruo divinam promissionem, ut patet, id intelligi debet de merito congruo in genere seu fallibili.

(1) *Epist.* CLXIV, loc. cit.

(2) *De Justif.* lib. v, cap. 21, n. 3.

(3) Cfr. S. Thom. 2, 2, q. 186, n. 10.

(4) *De dono persev.* cap. 5, n. 10.

(5) 1, 2, q. 114, a. 6.

INDEX RERUM

QUÆ IN HOC TOMO PRIMO CONTINENTUR.

TYPOGRAPHUS LECTORI *pag.* 10

LECTORI BENEVOLO. *ibid.*

PROLEGOMENA IN PRÆLECTIONES THEOLOGICAS. *Col.* 11-12

§ I. Theologiæ notio, operisque prospectus. 11

§ II. Fontes ad hanc elucubrationem adhibiti. 13

§ III. Methodus et institutum. 15

§ IV. Scribendi ratio. 16

TRACTATUS DE VERA RELIGIONE. 17-18

PARS PRIOR ADVERSUS INCREDULOS. *ibid.*

CAPUT I. DE DIVINÆ REVELATIONIS POSSIBILITATE. 19

PROP. I. Possibilis est divina revelatio immediata. 20

DIFFICULTATES. *ibid.*

PROP. II. Possibilis est divina revelatio mediata. 21

DIFFICULTATES. 22

PROP. III. Possibilis est revelatio illarum veritatum, quæ mentis nostræ captum excedunt, seu est possibilis mysteriorum revelatio. 23. DIFFICULTATES. *ibid.*

CAPUT II. DE REVELATIONIS NECESSITATE. 28

PROP. I. Ex eo, quod nullus populus divina revelatione destitutus dignum Deo cultum exhibuerit, atque in absurdos contra sanæ ethices principia errores delapsus non fuerit, jure infertur divinæ supernaturalis revelationis necessitas. 30. DIFFICULTATES. 32

PROP. II. Ex eo, quod nulla humana sapientia aut industria populos revelatione destitutos revocare valuerit ab universali illa defectione sive circa cultum sive circa mores, jure rursum infertur divinæ ac supernaturalis revelationis necessitas. 33. DIFFICULTATES. 37

PROP. III. Cum humana ratio ex se motiva sufficientia non præbeat ad homines in officio continendos atque a vitiis retrahendos, iterum necessitas jure infertur divinæ ac supernaturalis revelationis etiam in iis, quæ naturali rationis lumine cognosci possunt. 40

DIFFICULTATES. 41

CAPUT III. DE NOTIS DIVINÆ AC SUPERNATURALIS REVELATIONIS. 46

ARTIC. I. De miraculis. 47

PROP. I. Miracula sunt possibilia. 49

DIFFICULTATES. 50

PROP. II. Miracula certissimam notam exhibent ad dignoscendam divinam ac supernaturalem revelationem. 53

DIFFICULTATES EX RATIONE. *ibid.*

DIFFICULTATES EX DÆMONUM EFFICACIA. 57

DIFFICULTATES EX HISTORIA. 59

DIFFICULTATES EX DEFECTU CERTITUDINIS. 65

DIFFICULTATES EX INTIMA HOMINIS VI ET EFFICACIA. 68

ARTIC. II. De prophetia. 72

§ I. De prophetiæ possibilitate. 73

PROP. Prophetia est possibilis. *ibid.*

DIFFICULTATES. 73

§ II. De vi et efficacia prophetiæ ad ostendendam divinitatem revelationis. 74

PROP. Prophetia est certissimum divinæ ac supernaturalis revelationis argumentum. 75

DIFFICULTATES. *ibid.*

DIFFICULTATES EX ETHNICORUM VATICINIIS. 82

CAPUT IV. DE EXISTENTIA DIVINÆ AC SUPERNATURALIS REVELATIONIS. 88

PROP. I. Christus miraculis et vaticiniis, præsertim vero sua a mortuis resurrectione divinam sui missionem comprobavit, seu divina facta est ac supernaturalis in Novo Testamento per Christum revelatio. 89

DIFFICULTATES ADVERSUS CHRISTI MIRACULA ET VATICINIA. 93

DIFFICULTATES CONTRA CHRISTI RESURRECTIONEM. 100

PROP. II. Doctrinæ evangelicæ excellentia et sanctitas divinam ac supernaturalem Christi missionem invictissime confirmat. 109. DIFFICULTATES. 115

PROP. III. Admirabilis christianæ religionis propagatio in omnibus suis adjunctis spectata ineluctabile pariter suppeditat divinæ ac supernaturalis Christi missionis argumentum. 130. DIFFICULTATES. 133

PROP. IV. Conservatio Christianæ Religionis in omnibus suis adjunctis spectata non minus certum divinæ ac supernaturalis Christi missionis suppeditat argumentum. 139

DIFFICULTATES. 143

PROP. V. Christianorum martyrum testimonium, omnibus ejus adjunctis perpensis, validissimum etiam est divinæ ac supernaturalis Christi missionis argumentum. *Col.* 146

DIFFICULTATES. 151

Conclusio prioris partis. 160

PARS POSTERIOR ADVERSUS HETERODOXOS. 163-164

PROP. I. Validissimæ rationes ostendunt, de via ordinaria divinam revelationem ab auctoritate divinitus instituta atque infallibili custodiri, atque proponi debere. 165

DIFFICULTATES. 167

PROP. II. Sola Ecclesia a Christo instituta instructa est hac infallibili auctoritate. 170. DIFFICULTATES. 174

PROP. III. Sola proinde Ecclesia est custos et interpres infallibilis divinæ revelationis, sive viva voce per traditionem transmissæ sive litteris consignatæ. 177

DIFFICULTATES. 179

PROP. IV. Ecclesia Christi est una, visibilis atque perpetua. 181. DIFFICULTATES. 186

PROP. V. Hinc sola Ecclesia catholica est vera Ecclesia Christi. 194. DIFFICULTATES. 201

PROP. VI. Quicumque quovis tempore spiritus privati placita sectando sese opponunt Ecclesiæ catholicæ magisterio, rebelles sunt, sectarii et novatores. 206

DIFFICULTATES. 210

PROP. VII. Quoad eos, qui auctoritatem rejiciunt catholicæ Ecclesiæ, ut spiritus privati placita sectentur, nulla datur vera fides, sed opinio tantum, vel dubium. 214

DIFFICULTATES. 221

PROP. VIII. Hæretici et schismatici declarati extra Christi Ecclesiam sunt. 225. DIFFICULTATES. 228

PROP. IX. Protestantismi origo ac variæ phases ipsius arguunt falsitatem. 231. DIFFICULTATES. 240

PROP. X. Sterilitas protestantismi in suis missionibus apud infideles novum est ipsius falsitatis argumentum. 244

DIFFICULTATES. 252

PROP. XI. Culpabiliter in hæresi vel schismate vel incredulitate ex hac vita decedentibus nulla salus esse potest, seu extra Ecclesiam catholicam nulla datur salus. 255

DIFFICULTATES. 261

PROP. XII. Tolerantia religiosa est impia et absurda. 265

DIFFICULTATES. 269

Conclusio. 277-278

TRACTATUS DE DEO EJUSQUE ATTRIBUTIS. 285-286

PROŒMIUM. *ibid.*

PARS PRIMA. DE DEI EXISTENTIA, UNITATE, ESSENTIA, ET ATTRIBUTIS GENERATIM. 287-288

CAPUT. I. DE DEI EXISTENTIA. 287

PROP. I. Deus existit. 291

DIFFICULTATES ADVERSUS ARGUMENTUM DEDUCTUM EX ENTE NECESSARIO ET RERUM CONTINGENTIA. 295

DIFFICULTATES ADVERSUS ARGUMENTUM PHYSICO-THEOLOGICUM. 301

DIFFICULTATES ADVERSUS ARGUMENTUM MORALE. 310

CAP. II. DE DEI UNITATE. 316

PROP. I. Deus unus est. 319. DIFFICULTATES. 320

PROP. II. Ethnici vel polytheismo proprie dicto vel idololatrico cultu absoluto vel passim utroque simul se commacularunt. 324. DIFFICULTATES. 328

PROP. III. Absurdum est dualistarum systema, ac malorum origini explicandæ impar. 333

DIFFICULTATES. 340

CAP. III. DE ESSENTIA DEI EJUSQUE PERFECTIONIBUS GENERATIM 345

PROP. I. In Deo sunt omnes perfectiones. 348

PROP. II. Deus habet omnes perfectiones simplices formaliter, mixtas autem eminenter. *ibid.*

DIFFICULTATES. 350

PROP. III. Essentia Dei metaphysica videtur constituenda in eo quod sit ens a se ac independens, seu in existentia a se. *ibid.*

PARS ALTERA DE DIVINIS ATTRIBUTIS SINGILLATIM. 351-352

CAP. I. DE SIMPLICITATE DEI. 353

PROP. I. Deus est omnino simplex. 356

PROP. II. Absurda et hæreticalis est sententia eorum, qui Deum corporeum esse censent. 357

DIFFICULTATES. Col. 339
PROP. III. Systemata pantheismi, atque autotheismi absurda sunt. 364. DIFFICULTATES. 372
PROP. IV. Admitti nequit ulla realis distinctio inter Deum ejusque attributa sive absoluta, sive relativa, neque inter attributa absoluta ipsa. 379. DIFFICULTATES. 380
PROP. V. Admitti debet rationis seu cogitationis distinctio inter divinam essentiam ejusque attributa sive absoluta sive relativa, et inter attributa absoluta ipsa. 382
DIFFICULTATES. 384
CAP. II. DE DEI IMMUTABILITATE AC LIBERTATE. 386
PROP. Deus est immutabilis et liber. 387
DIFFICULTATES. 389
CAP. III. DE INFINITATE, IMMENSITATE ATQUE ÆTERNITATE DEI. 391
PROP. I. Deus est infinitus absolute et in omni genere perfectionis. 392. DIFFICULTATES. 393
PROP. II. Deus est immensus rebusque omnibus et locis intime præsens essentia sua. *Ibid.*
DIFFICULTATES. 396
PROP. III. Deus est æternus. 398
DIFFICULTATES. 400
PARS TERTIA. DE SCIENTIA ET VOLUNTATE DEI. 401-402
CAP. I. DE SCIENTIA DEI. 401
ARTIC. I. De divinæ scientiæ existentia atque proprietatibus. *Ibid.*
PROP. I. Est in Deo veri nominis scientia eaque perfectissima. 402
PROP. II. Scientia Dei est simplex, immutabilis et infinita. *Ibid.*
PROP. III. Scientia Dei est efficax et causa rerum. 403
DIFFICULTATES. 406
ARTIC. II. De objecto scientiæ divinæ. *Ibid.*
PROP. I. Deus seipsum perfecte cognoscit et comprehendit. *Ibid.*
PROP. II. Deus cognoscit omnia possibilia. 407
PROP. III. Deus distincte cognoscit omnia præterita, præsentia et futura sive necessaria, sive contingentia et libera. 408. DIFFICULTATES. 409
PROP. IV. Deus certo et infallibiliter cognoscit futura contingentia conditionata. 415. DIFFICULTATES. 417
ARTIC. III. De medio scientiæ divinæ. 420
ARTIC. IV. De divisione scientiæ Dei. 425
CAP. II. DE VOLUNTATE DEI. 430
PROP. I. Deus, supposito etiam peccato originali, voluntate beneplaciti seria et antecedente vult alios salvos fieri quam prædestinatos, et Christus non pro solis prædestinatis mortuus est, ac sanguinis sui pretium Deo Patri obtulit, sed etiam pro aliis, saltem fidelibus. 432
DIFFICULTATES. 435
PROP. II. Vera, pia, catholica et fidei proxima est sententia, Deum, supposito etiam peccato originali, velle vere et sincere omnes et singulos homines, saltem adultos, salvos fieri, et Christum ex eadem sincera voluntate applicationis meritorum suorum pro iisdem mortuum esse, et sanguinem fudisse. 437
DIFFICULTATES ADVERSUS VOLUNTATEM DEI SALVANDI OMNES. 442
DIFFICULTATES ADVERSUS MORTEM CHRISTI PRO OMNIBUS. 446
PROP. III. Deus voluntate seria et antecedente vult etiam infantes decedentes sine baptismate salvos fieri, et Christus pro iisdem mortuus est. 451
DIFFICULTATES. 452
PARS QUARTA. DE PROVIDENTIA AC DE PRÆDESTINATIONE. 453-454
CAP. I. DE PROVIDENTIA. 454
PROP. Datur in Deo providentia, quæ ad omnia et singula sese extendit. 455. DIFFICULTATES. 456
CAP. II. DE PRÆDESTINATIONE. 460
ARTIC. I. De natura et proprietatibus prædestinationis. *Ibid.*
PROP. I. Datur ex parte Dei veri nominis prædestinatio, eaque certa est et immutabilis. 466
DIFFICULTATES. 467
PROP. II. Nemo absque speciali revelatione certus esse potest de sua prædestinatione. 470
DIFFICULTATES. *Ibid.*
ARTIC. II. De causis et effectibus prædestinationis. 471
CAPUT III. DE REPROBATIONE. 472
PROP. Impium est asserere Deum ex solo beneplacito aliquos homines positive reprobasse, atque æternis suppliciis destinasse, absque prævii peccati prævisione. 474
DIFFICULTATES. 475
TRACTATUS DE SS. TRINITATE. 475-476
PROOEMIUM. *Ibid*
CAP. I. DE VOCIBUS, QUÆ IN DISSERENDO DE AUGUSTISSIMO TRINITATIS MYSTERIO USURPANTUR. 478
CAP. II. DE NUMERICA DIVINÆ ESSENTIÆ UNITATE IN TRIBUS PERSONIS. Col. 486
PROP. I. Tres sunt in una divina essentia personæ realiter distinctæ. Probatur primo ex sacris litteris generatim. 487. DIFFICULTATES. 489
PROP. II. Tres sunt in una divina essentia personæ realiter distinctæ. Probatur speciatim ex I Joan. V, 7, utpote authentico et genuino. 498. DIFFICULTATES. 508
PROP. III. Unitas divinæ essentiæ in tribus personis distinctis ex perpetuo ac constanti Ecclesiæ sensu traditionali confirmatur. 517. DIFFICULTATES. 527
PROP. IV. Mysterium sanctissimæ Trinitatis rectæ rationi adversari nullo modo ostendi potest. 534
DIFFICULTATES. *Ibid.*
CAP. III. DE VERBI SEU FILII DIVINITATE ET CUM PATRE CONSUBSTANTIALITATE. 541
PROP. I. Verbum est vere ac proprie Deus et Filius Dei ac Patri consubstantiale. 542
DIFFICULTATES. 544
PROP. II. Verbum esse proprie Deum, Filium Dei et Patri consubstantialem, ex traditione invictissime ostenditur. 552. DIFFICULTATES. 556
CAP. IV. DE DIVINITATE SPIRITUS SANCTI. 567
PROP. I. Spiritus Sanctus vere ac proprie Deus est, ut in primis ex Scripturis constat. 568
DIFFICULTATES. 570
PROP. II. Spiritum S. vere ac proprie Deum esse ex sensu Ecclesiæ traditionali confirmatur. 576
DIFFICULTATES. 579
CAP. V. DE SPIRITUS SANCTI A PATRE ET FILIO PROCESSIONE. 587
PROP. I. Spiritus Sanctus a Patre Filioque procedit. 589
DIFFICULTATES. 594
PROP. II. Immerito Græci Ecclesiam Latinam corrupti symboli insimulant ob additamentum particulæ *Filioque*. 603
DIFFICULTATES. 609
CAP. VI. AD EA, QUÆ DICTA SUNT, SCHOLIA COMPLECTENS. 615
TRACTATUS DE DEO CREATORE. 621-622
PROOEMIUM. *Ibid.*
PARS I. DE ANGELIS. *Ibid.*
CAPUT I. DE ANGELORUM EXISTENTIA. 621
PROP. Tum ex Scriptura tum ex universa traditione Angelos existere constat. 622. DIFFICULTATES. 624
CAPUT II. DE NATURA ANGELORUM. 627
PROP. Angeli sunt meri spiritus omnis corporis expertes. 628. DIFFICULTATES. 630
CAP. III. DE ANGELORUM OFFICIIS. 636
PROP. Dogma catholicum est, Scripturæ et patrum auctoritate firmatum, Angelos hominum custodiæ deputari. 637. DIFFICULTATES. 639
CAPUT IV. — DE ANGELORUM GRATIA, LAPSU ET POENA. 642
CAPUT V. — DE DÆMONUM CUM HOMINIBUS COMMERCIO. 646
PROP. I. Tum ex Scriptura tum ex patrum et catholicæ Ecclesiæ sensu constat veros dari dæmoniacos, seu a dæmone obsessos. 647. DIFFICULTATES. 650
PROP. II. Jure merito leges sancitæ sunt adversus superstitiosa cum dæmone commercia. 661
DIFFICULTATES. 663
PARS SECUNDA. DE MUNDO. 667-668
CAP. I. DE MUNDI CREATIONE EX NIHILO. 667
PROP. Deus, prout ex divina revelatione constat mundum ex nihilo in tempore seu cum tempore condidit. 670
DIFFICULTATES. 672
CAP. II. DE MOSAICA COSMOGONIA. 677
PROP. Neque ex geologicis aut physicis, neque ex astronomicis observationibus quidpiam eruitur, unde cosmogonia mosaica infirmari possit. 680
DIFFICULTATES. 684
CAP. III. DE MOSAICA EPOCHA, IN QUANTUM SPECTAT HUMANUM GENUS. 688
PROP. Frustra increduli ex historicis documentis affirmant humanum genus antiquius esse epocha, quam Moyses constituit. 689. DIFFICULTATES. 695
PARS TERTIA. DE HOMINE. 697-698
CAP. I. DE HOMINIS CREATIONE. 699
PROP. I. Primi parentes immediate a Deo conditi sunt. 700
DIFFICULTATES. 702
PROP. II. Universum humanum genus ab Adam omnium protoparente propagatum est. 705
DIFFICULTATES PRÆADAMITARUM. 710
DIFFICULTATES COADAMITARUM. 715
CAP. II. DE PROTOPARENTUM GRATIA ET FELICITATE. 722
PROP. I. Primi parentes in statu justitiæ et sanctitatis constituti a Deo fuerunt. 724. DIFFICULTATES. 725
PROP. II. Una cum justitia et sanctitate conjuncta erant in primis parentibus eximia tum animæ tum corporis dona

scientia imprimis et perfecta voluntatis ordinatio quoad animam, immortalitas et immunitas ab ærumnis et doloribus quoad corpus. 727. DIFFICULTATES. Col. 751
PROP. III. Status justitiæ seu gratiæ sanctificantis et felicitatis, in qua primi parentes a Deo constituti sunt, non erat eis debitus. 737. DIFFICULTATES. 742
CAP. III. DE PROTOPARENTUM LAPSU. 748
PROP. Primi parentes mandatum sibi a Deo datum transgressi sunt, ac per ejus transgressionem graviter peccarunt. 748. DIFFICULTATES. 750
CAP. IV. DE PECCATI ORIGINALIS PROPAGATIONE. 752
PROP. I Peccatum originale, quod est mors animæ, in omnes Adæ posteros transfundi sacræ Litteræ docent. 753
DIFFICULTATES. 757
PROP. II. Dari peccati originalis propagationem, perpetua et constans docet Ecclesiæ traditio. 762
DIFFICULTATES. 765
PROP. III. Dogma de propagatione peccati originalis nullo modo rectæ rationi adversatur. 771
DIFFICULTATES. 777
CAP. V. DE PECCATI ORIGINALIS EFFECTIBUS. 780
PROP. I. Ad merendum vel demerendum in statu naturæ lapsæ non sufficit libertas a coactione, sed illa præterea requiritur quæ dicitur a necessitate. 783
DIFFICULTATES. 789
PROP. II. Etsi per originale peccatum liberum hominis arbitrium attenuatum sit, non est tamen extinctum; *seu*: Manet in statu naturæ lapsæ vera et proprie dicta libertas ad merendum vel demerendum necessaria. 797
DIFFICULTATES. 799
CAP. VI. DE FUTURA HOMINIS VITA. 805
ARTIC. I. De supernaturali hominis beatitudine. *Ibid.*
PROP. I. Beati in patria supernaturaliter Dei essentiam intuitive vident. 807. DIFFICULTATES. 809
PROP. II. Beati supernaturaliter Deum nec comprehendunt, nec comprehendere possunt. 812
DIFFICULTATES. 814
PROP. III. Beati pro diversitate meritorum inæquali ratione Deum vident. 816. DIFFICULTATES. 817
PROP. IV. Animæ justorum, quibus nihil luendum superest, non expectata corporum resurrectione neque extremo judicii die, simul ac corpore discedunt, beatifica visione donantur. 818
DIFFICULTATES. 822
ARTIC. II. De purgatorio. 833
PROP. Datur purgatorium et justorum animæ in eo detentæ fidelium suffragiis juvantur. 833
DIFFICULTATES. 841
ARTIC. III. De inferno. 848
PROP. I. Dæmonum et hominum impiorum pœnæ æternæ sunt. 849. DIFFICULTATES. 852
PROP. II. Dogma de æternitate pœnarum rectæ rationi minime adversatur. 862. DIFFICULTATES. 864
ARTIC. IV. De statu decedentium absque baptismo. 872
PROP. Infantes ex hac vita sine baptismo decedentes, ad æternam salutem pervenire non possunt. 878
DIFFICULTATES. 880
CAP. VII. DE FUTURA CORPORUM RESURRECTIONE. 883
PROP. I. Datur futura universalis corporum nostrorum resurrectio. 883
DIFFICULTATES. 888
PROP. II. Dogma de futura corporum resurrectione rectæ rationi non adversatur. 892
CAP. VIII. DE JUDICIO EXTREMO. 903
PROP. Post corporum nostrorum resurrectionem instituetur à Christo universale omnium hominum judicium. *Ibid.*
DIFFICULTATES. 904
TRACTATUS DE INCARNATIONE. 911-912
PROOEMIUM. *Ibid.*
PARS PRIOR. DE MESSIA ADVERSUS HEBRÆOS. 911
CAP. I. DE MESSIÆ PROMISSIONE ET EXPECTATIONE. *Ibid.*
PROP. I. Aliquis messias fuit a Deo in lege promissus, et quovis tempore ab Hebræis expectatus. 914
DIFFICULTATES. 917
PROP. II. Messias a Deo promissus atque ab Hebræis expectatus singularis et unicus est. 924
DIFFICULTATES. 926
CAP. II. DE EPOCHA ET OFFICIIS MESSIÆ. 930
PROP. I. Epocha adventus promissi Messiæ ex sacris litteris certa ac determinata est. 931
DIFFICULTATES. 932
PROP. II. Epocha adventus Messiæ in Scripturis determinata retardari nequit. 933
DIFFICULTATES. 934
PROP. III. Advenisse Messiam a Deo promissum atque a Judæis expectatum jamdiu elapsæ epochæ a prophetarum oraculis determinatæ luculentissime ostendunt. 935
§ I. Jacobæum vaticinium expenditur. Col. 935
DIFFICULTATES. 939
§ II. Expenditur vaticinium Danielis. 945
DIFFICULTATES. 950
§ III. Expenduntur vaticinia Aggæi et Malachiæ. 960
DIFFICULTATES. 961
PROP. IV. Officia ac munia a promisso Messia juxta prophetas obeunda eumdem advenisse luculenter ostendunt. 965
DIFFICULTATES. 969
CAP. III. DE JESU NAZARENO VERO MESSIA. 977
PROP. I. Jesus Nazarenus verus Messias est in Scripturis promissus atque à Judæis expectatus. 978
DIFFICULTATES. 979
PROP. II. Judicium in causa Christi Jesu a Judæis latum, fuit iniquum in se, illegale in formis judiciariis, sævum in executione, novumque suppeditat divinæ Christi missionis ac messianæ ejus dignitatis argumentum. 994
DIFFICULTATES. 999
Conclusio. 1003
PARS POSTERIOR. ADVERSUS HÆRETICOS. 1005-1006
CAP. I. DE DIVINA CHRISTI NATURA. 1007
PROP. Vera et proprie dicta divinitas seu natura divina in Christo Jesu agnoscenda est et profitenda. 1008
DIFFICULTATES. 1016
CAP. II. DE NATURA CHRISTI HUMANA. 1023
PROP. I. Verbum divinum naturam humanam nobis consubstantialem assumpsit integram atque perfectam. 1025
Corollarium I. Christi caro est vera solida et expressa, non autem ficta neque umbratilis, neque apparens atque phantastica. 1026
DIFFICULTATES. *Ibid.*
Corollarium II. Christi corpus non e cœlo delapsum est, neque ex cœlesti substantia consistens, sed est humanum, atque ex Virgine matre conceptum. 1027
DIFFICULTATES. *Ibid*
Corollarium III. Animam, eamque rationis participem, Verbum divinum assumpsit. 1029
DIFFICULTATES. *Ibid.*
Corollarium IV. Christus humanis affectibus, doloribus et corruptioni obnoxius fuit ex naturæ suæ conditione. 1030
DIFFICULTATES. 1032
PROP. II. Christus Dominus de Spiritu sancto conceptus est, atque ex Maria Virgine, salva ipsius integritate, natus. 1034
DIFFICULTATES. 1037
CAP. III. DE UTRIUSQUE CHRISTI NATURÆ HYPOSTATICA CONJUNCTIONE. 1049
ARTIC. I. De unica Christi persona. 1050
PROP. I. Unica in Christo admittenda est, eaque divina persona. 1052
DIFFICULTATES. 1054
PROP. II. Beata Virgo vere et proprie Deipara vocatur et est. 1062
DIFFICULTATES. 1065
ARTIC. II. De adoptianismo. 1070
PROP. Jesus Christus est filius Dei naturalis, non autem adoptivus. 1071
DIFFICULTATES. 1073
ARTIC. III. De distinctione duarum naturarum in Christo post unionem hypostaticam. 1077
PROP. Duæ sunt in Christo naturæ integræ, distinctæ, inconfusæ atque impermixtæ. 1079
DIFFICULTATES 1081
ARTIC. IV. De duplici in Christo voluntate et operatione. 1087
PROP. Duæ naturales operationes et voluntates indivisæ et inconfusæ in Christo sunt confitendæ. 1089
DIFFICULTATES. 1093
CAP. IV. DE COMMUNIONE IDIOMATUM ET ADORATIONE JESU CHRISTO DEBITA. 1099
ARTIC. I. De idiomatum communione. *Ibid.*
PROP. I. Admittenda est in Christo idiomatum communicatio in concreto. 1100
DIFFICULTATES. 1101
PROP. II. Nullo modo admitti potest communicatio idiomatum in abstracto, nec tribui proinde Christi humanitati omnipotentia, ubiquitas, seu omnipræsentia. 1102
DIFFICULTATES. 1105
ARTIC. II. De Christi adoratione. 1105
PROP. I. Uno eodemque supremo latriæ cultu humana Christi natura adoranda est cum Verbo divino cum quo est hypostatice conjuncta. 1106
DIFFICULTATES. 1110
PROP. II. Cultus sacratissimi cordis Jesu prout ab apostolica sede probatus est, atque in Ecclesia catholica frequentari consuevit, pius est et omni superstitionis labe

immunis. 1112. DIFFICULTATES. *Col.* 1116
CAP. V. DE CHRISTI TITULIS ATQUE MUNERIBUS. 1126
PROP. I. Christus verum ac proprie dictum habuit sacerdotium, ejusque munia in mortali etiam vita complevit. 1127
DIFFICULTATES. 1131
PROP. II. Christus Jesus veri nominis mediator fuit. 1133
CAP. VI. DE CHRISTI SATISFACTIONE AC MERITO. 1134
PROP. Christus vere et proprie pro nobis divinæ justitiæ satisfecit. 1137. DIFFICULTATES. 1141
TRACTATUS DE CULTU SANCTORUM. 1153-1154
PROOEMIUM. 1153
CAP. I. DE VARIA CULTUS ACCEPTIONE ET DIVISIONE. 1155
CAP. II. DE RELIGIOSI SANCTORUM CULTUS HONESTATE AC PIETATE. 1160
PROP. Pius et omni idololatriæ labe immunis est religiosus sanctorum cultus. 1161. DIFFICULTATES. 1166
CAP. III. DE SANCTORUM INVOCATIONE. 1174
PROP. I. Licita ac utilis est sanctorum invocatio, quod ex sacris Litteris in primis evincitur. *Ibid.*
DIFFICULTATES. 1177
PROP. II. Eadem veritas ex traditione et Ecclesiæ praxi ostenditur. 1180. DIFFICULTATES. 1186
CAP. IV. DE RELIQUIARUM CULTU. 1193
DIFFICULTATES. 1199
CAP. V. DE SACRARUM IMAGINUM USU AC VENERATIONE. 1206
PROP. I. Sacrarum imaginum usum ac venerationem licitam ac piam esse sacræ Litteræ ostendunt. 1207
DIFFICULTATES. 1208
PROP. II. Usus ac veneratio sacrarum imaginum ex traditione evincitur. 1213. DIFFICULTATES. 1218
CAP. VI. DE CRUCE. 1230
PROP. Omni superstitione vacat tum cultus quem catholici cruci dominicæ ejusque imagini deferunt, tum usus crucis signi, quod passim ab ipsis usurpatur. 1231
DIFFICULTATES. 1233
TRACTATUS DE GRATIA. 1235-1236
PROOEMIUM. *Ibid.*
PARS PRIMA. DE GRATIA ACTUALI. 1237-1238
CAPUT I. PRÆLIMINARE DE GRATIÆ ACTUALIS NOTIONE ET DIVISIONE. 1240
CAPUT II. DE GRATIÆ NECESSITATE. 1243
ARTIC. I. De erroribus Pelagianorum circa gratiæ necessitatem. 1244
PROP. I. Ad omnes et singulos actus salutares necessaria est interior Spiritus sancti gratia illustrationis et inspirationis. 1246. DIFFICULTATES. 1248
PROP. II. Necessaria est Dei gratia homini lapso, tum ad omnes veritates ordinis naturalis cognoscendas, tum ad universam legem adimplendam, tum denique ad graves tentationes superandas. 1253. DIFFICULTATES. 1256
ARTIC. II. De erroribus Semipelagianorum circa eamdem gratiæ necessitatem. 1260
PROP. Sine sancti Spiritus illuminatione, inspiratione et adjutorio non potest homo habere salutare initium fidei et in fide perseverantiam usque in finem. 1262
DIFFICULTATES. 1264
ARTIC. III. De erroribus Novatorum sæculi XVI et Jansenistarum circa gratiæ necessitatem. 1273
PROP. I. Potest homo lapsus absque speciali gratiæ auxilio nonnullas ordinis naturalis veritates cognoscere, tum faciliora ejusdem ordinis naturalis opera perficere, ac leves tentationes superare. 1275
DIFFICULTATES. 1278
PROP. II. Potest homo lapsus, antequam fidei gratiam assequatur, aliqua opera moraliter bona efficere, nec omnia propterea infidelium opera vitia sunt aut peccata. 1284
DIFFICULTATES. 1287
PROP. III. Potest homo actuali gratia adjutus, ante adeptam justificationem, actus bonos ac supernaturales elicere, adeoque non omnia peccatorum opera totidem sunt peccata. 1294. DIFFICULTATES. 1297
ARTIC. IV. De erroribus circa gratiæ necessitatem post adeptam justificationem. 1298
PROP. I. Non potest homo justificatus in toto peccata omnia, etiam venialia, vitare, nisi ex speciali privilegio. 1300
DIFFICULTATES. 1302
PROP. II. Non potest homo justificatus sine speciali Dei auxilio in accepta justitia perseverare. 1305
DIFFICULTATES. 1307
CAPUT III. DE GRATUITATE GRATIÆ. 1309
PROP. Gratia est omnino gratuita, seu nulla opera ordinis naturalis possunt mereri gratiam sive de condigno sive de congruo. 1313
DIFFICULTATES. 1315
CAPUT. IV. DE NATURA AC DIVISIONE GRATIÆ ACTUALIS IN ORDINE AD COOPERATIONEM LIBERI ARBITRII. *Col.* 1320
ARTIC. I. De gratia efficaci. 1322
PROP. I. Gratiæ efficacia nullam infert homini necessitatem, seu homo liber est in actibus salutaribus. 1323
DIFFICULTATES. 1324
PROP. II. Gratia efficax non consistit in delectatione cœlesti, indeliberata, superiori, et relative ad minorem oppositam concupiscentiam victrici, voluntatem ad assensum necessario impellente. 1328
DIFFICULTATES. 1331
ARTIC. II. Theologorum systemata circa gratiæ efficaciam. 1334
§ I. Systema Thomistarum. *Ibid.*
§ II. Systema Augustinianensium. 1339
§ III. Systema Congruistarum. 1340
ARTIC. III. De gratia sufficienti. 1345
PROP. Datur in præsenti statu gratia mere et vere sufficiens, quæ homini completam et relative ad præsentes ejus circumstantias expeditam ad actus bonos eliciendos facultatem tribuit, quæ inutilis redditur ex humanæ voluntatis resistentia. 1346
DIFFICULTATES. 1348
CAPUT V. DE GRATIÆ DISTRIBUTIONE. 1357
PROP. I. Justis omnibus, præsertim vero volentibus et conantibus, urgente præcepto, datur a Deo gratia vere ac relative sufficiens ad servanda omnia præcepta. 1359
DIFFICULTATES. 1360
PROP. II. Deus omnibus fidelibus peccatoribus non obduratis gratias sufficientes tribuit, quibus possint tum peccata præcavere, tum a peccatis resipiscere. 1363
DIFFICULTATES. 1365
PROP. III. Deus peccatoribus etiam obduratis et obcæcatis gratias vere sufficientes confert pro loco et tempore, quibus possint et peccata cavere et a peccatis resipiscere. 1367
DIFFICULTATES. 1370
PROP. IV. Infidelibus omnibus, etiam negativis, datur pro loco ac tempore gratia sufficiens ad salutem. 1375
DIFFICULTATES. 1378
PROP. V. Deus, quantum ex se est, media sufficientia etiam infantibus decedentibus absque baptismo præparavit, quibus ad salutem pervenire possent. 1382
DIFFICULTATES. 1383
PARS SECUNDA. DE GRATIA SANCTIFICANTE. 1383
CAPUT I. PRÆNOTIONES. 1385
CAPUT. II. DE JUSTIFICATIONE IMPII. 1390
ARTIC. I. De justificationis essentia seu natura. *Ibid.*
PROP. II. In justificatione impii peccata vere remittuntur ac prorsus delentur. 1392
DIFFICULTATES. 1393
PROP. I. Impii formaliter non justificantur vel sola imputatione justitiæ Christi vel sola peccatorum remissione; sed justificantur per gratiam et caritatem, quæ in cordibus eorum per Spiritum S. diffunditur, atque illis inhæret; neque gratia, qua justificamur, est tantum favor Dei. 1398
DIFFICULTATES. 1400
ARTIC. II. De dispositionibus ad justificationem. 1404
PROP. I. In adultis ad justificationem consequendam aliquæ præter fidem dispositiones prærequiruntur, seu sola fides non justificat. 1406
DIFFICULTATES. 1409
PROP. II. Fides, quæ ad justificationem requiritur, non est fiducia in divinis promissionibus, sed firmus assensus ad ea omnia, quæ Deus revelavit. 1414
DIFFICULTATES. 1417
ARTIC. III. De proprietatibus justificationis. 1418
PROP. I. Nemo, absque speciali revelatione, certus esse potest certitudine fidei de sua justificatione, nec proinde tenetur credere se esse justificatum. 1420
DIFFICULTATES. 1422
PROP. II. Accepta justitia conservatur et augetur coram Deo per bona opera, non est propterea in omnibus æqualis. 1427
PROP. III. Justificatio est amissibilis, et amittitur per subsequens peccatum lethale. 1428
DIFFICULTATES. 1431
PARS TERTIA. DE MERITO. 1433-1434
CAPUT I. PRÆNOTIONES. DOCTRINA ECCLESIÆ CATHOLICÆ ET THEOLOGORUM OPINIONES CIRCA MERITUM. 1437
CAPUT II. DE EXISTENTIA MERITI. 1439
PROP. I. Justi per bona opera ex gratia facta vere merentur gloriam æternam ejusque augmentum. *Ibid.*
DIFFICULTATES. 1441
CAPUT III. DE CONDITIONIBUS AD MERITUM REQUISITIS. 1445
CAPUT IV. DE OBJECTO MERITI. 1447

FINIS TOMI PRIMI.

Parisiis. – Ex Typis J.-P. MIGNE.